

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 30. maj 2007

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af det danske bidrag til den internationale sikkerhedsstyrke ISAF i Afghanistan

[af udenrigsministeren (Per Stig Møller)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 10. maj 2007 og var til 1. behandling den 15. maj 2007. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 24 spørgsmål til udenrigsministeren og forsvarsministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, S, DF, KF og RV) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre støtter forslaget om styrkelse af det danske bidrag til Afghanistan. Afghanistan er en svær, men rigtig mission, der hviler på et klart folkeretligt grundlag.

Af de næsten 40 nationer, som deltager i den internationale indsats, vil Danmark blive en af de relativt største bidragydere, når der efter vedtagelse af dette beslutningsforslag vil være udsendt op imod 640 personer. NATO's tilstedeværelse er nødvendig i længere tid, men målet er at ruste afghanerne til selv at varetage sikkerhedsopgaverne. For at sikre den folkelige opbakning til NATO-styrkernes tilstedeværelse er det vigtigt, at den militære indsats anvendes med stor omtanke.

Den danske militære indsats vil fremover blive koncentreret i Helmand-provinsen i det sydlige Afghanistan. Helmand-provinsen er, som det fremgår af trusselsvurderingen, et højrisikoområde. Derfor støtter Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre også forslaget om, at op til 40 mand fra specialstyrkerne kan aktiveres ved konkrete trusler mod dansk militær og personel.

Efter talebanstyrets fald er der faktisk opnået gode resultater. Der er afholdt flere parlaments- og provinsvalg med stor valgdeltagelse, økonomien er i fremgang,

skolebyggeri og skolegang er øget væsentligt, næsten 5 millioner flygtninge er vendt hjem osv.

Genopbygningen må i første omgang ofte udføres med bistand fra militæret, men det er vigtigt så hurtigt som muligt at få ngo'er ind at deltage i genopbygningen.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre anser Afghanistan Compact, der er den overordnede ramme for samarbejdet mellem Afghanistan og det internationale samfund, som et vigtigt led i genopbygningsindsatsen. Fra dansk side er der bl.a. fokus på den offentlige sektor, menneskerettigheder og demokratisering, forbedring af levevilkår for landbefolkningen samt minerydning.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre noterer med tilfredshed, at der skal opstilles målsætninger for den danske genopbygningsindsats.

Opium udgør et stort og alvorligt problem, både hvad angår sikkerhed og økonomi. Efter Socialdemokraternes og Det Radikale Venstres opfattelse er det ikke en opgave for vore udsendte soldater at deltage i afbrænding af opiummarker eller på anden vis intervenere. Det er den afghanske centralregerings antinarkotikapolitik, støttet af det internationale samfund, der skal fremmes, herunder alternative indkomstmuligheder for landmændene.

Et *mindretal* i udvalget (SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

SF kan ikke tilslutte sig B 161 af følgende årsager:

- Sammenblandingen i afghanernes øjne af ISAF-operationen med den amerikanske Operation Enduring Freedom og den deraf følgende delegitimering af genopbygningsindsatsen.
- De vanskeligheder, ngo'erne har ved at operere i Helmand på grund af sikkerhedssituationen.
- Regeringens retoriske anerkendelse af vigtigheden af genopbygningsarbejdet afspejles ikke i de faktiske prioriteringer i indsatsen.
- Den officielle opiumbekæmpelsespolitik har indtil videre vist sig at være en fiasko.

I stedet efterlyser SF en indsats præget af:

- en markant større civil indsats,
- en anden opiumpolitik, f.eks. pilotprojekter med opkøb af opium (à la EU's landbrugspolitik),
- fuldstændig afkobling fra Enduring Freedom, hvilket forudsætter, at amerikanske soldater sendes hjem,
- mere konsekvent counter-insurgency-strategi, herunder strenge normer for, hvad soldaterne må og ikke må i forholdet til civilbefolkningen, og strenge straffe, hvis de normer overtrædes.

Enhedslisten mener, at udviklingen i Afghanistan går i den forkerte retning. Taleban bliver styrket dag for dag, og utilfredsheden med regeringen i Kabul og de udenlandske tropper vokser. Årsagen er den fejlagtige strategi, hvor målet er en militær sejr. Dette mål dikterer alle andre tiltag og gennemsyrrer retningen for alle andre initiativer.

Men der findes ingen militær »løsning« i Afghanistan. Ingen militær sejr kan opnås. Så længe dette ikke indses, så længe vil situationen ikke forbedres, men tværtimod fortsætte i den forkerte retning som nu.

Partierne bag udsendelsen af danske soldater til Afghanistan kan eller vil ikke indse dette. På den måde minder hele diskussionen om Afghanistan om den måde, som Irak blev diskuteret på for et par år siden, da det endnu var muligt til en vis grad at skjule fiaskoen i Irak for offentligheden.

Men det er desværre et meget dystert billede, der tegner sig i Afghanistan:

Den seneste måling foretaget af World Public Opinion fra december 2006 viser, at opbakningen bag de udenlandske styrker er faldende. I december 2005 mente 83 pct. af befolkningen, at udviklingen gik i den rigtige retning, i november 2006 var andelen så faldet til 62 pct. Stadig over halvdelen, men der er tale om en klar tendens til større utilfredshed. I 2005 betragtede 46 pct. ISAF som meget effektiv, i 2006 var det faldet til 32 pct. I 2005 betragtede 7 pct. ISAF som ineffektiv, og det tal var så steget til 22 pct. året efter.

Disse tal ligger i forlængelse af de tal, som Folketinget har fået i forbindelse med de tre spørgsmål, der er stillet i forbindelse med Enhedslistens beslutningsforslag nr. B 61 om tilbagetrækning af danske militære styrker fra Afghanistan og mere bistand til genopbygning i Afghanistan. Her er der to ting, der er meget tydelige. Den ene er, at Taleban er meget upopulær, og den anden er, at utilfredsheden er stigende med hensyn til, hvordan både regeringen og de udenlandske styrker tackler situationen i Afghanistan.

Den internationale koalitions optræden i Afghanistan er et klassisk eksempel på en fejlslagen strategi. Man erobrer et område, men man har ikke en strategi for, hvordan man skal gennemføre en civil genopbygning.

Krigen i Afghanistan er grundlæggende fejlslagen. Den er et eksempel på, at man lægger sig op ad USA's måde at »klare« den internationale kamp mod terrorisme på. Men denne strategi fører tydeligvis kun i én retning, nemlig i retning af øget opbakning til Taleban og øget utilfredshed. Hvis ikke den strategi ændres fuldstændigt til at have centralt fokus på civil genopbygning og dialog, som ikke går ud på bare at bombe og skyde mennesker, vil også krigen i Afghanistan være lige så tabt, som den allerede er i Irak.

Da der ikke er nogen udsigt til en ny strategi, er de danske troppers tilstedeværelse lige så kontraproduktiv som de andre udenlandske troppers tilstedeværelse. Danske soldaters liv ofres dermed i en håbløs sag.

Et *andet mindretal* i udvalget (Naser Khader (UFG)) vil redegøre for sin stilling til beslutningsforslaget ved 2. (sidste) behandling.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Gitte Lillelund Bech (V) Jens Hald Madsen (V) nfm. Kristian Pihl Lorentzen (V)
Karsten Nonbo (V) Marion Pedersen (V) Hans Kristian Skibby (DF)
Peter Skaarup (DF) Allan Niebuhr (KF) fmd. Tom Behnke (KF) Per Kaalund (S)
Naser Khader (UFG) Poul Andersen (S) Bjarne Laustsen (S)
John Dyrby Paulsen (S) Morten Helveg Petersen (RV) Holger K. Nielsen (SF)
Frank Aaen (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	51	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4

Oversigt over bilag vedrørende B 161

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
2	Situations- og trusselvurdering for Afghanistan, fra forsvarsministeren
3	Tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 161

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om etablering af andre indkomstkilder end opiumproduktionen i Helmand, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
2	Spm. om regeringens vurdering af følgerne for indsatsen for at tilbyde landbefolkningen i Helmand andre livsgrundlag end opium, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
3	Spm. om, hvilke tiltag regeringen har planlagt i tilfælde af, at det ikke lykkes at finde bistandsorganisationer, som vil operere i den farlige Helmandprovins, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
4	Spm. om, hvordan regeringen har tænkt sig at gribe opiumproblematikken an uden at forarme bønderne og uden at skabe modvilje hos centralregeringen, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
5	Spm. om, hvilken praksis regeringen har for at minimere skaderne for Afghanistanindsatsen, når vestlige styrker dræber et større antal afghanere, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
6	Spm. om, hvilke skridt regeringen har taget for at imødekomme præsident Karzais nylig gentagede kritik af de vestlige bombninger i Afghanistan, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
7	Spm. om de diskussioner, der foregår i andre NATO-lande og i selve NATO om et skift til opkøb af opium som en mulig ny politik i Afghanistan, til forsvarsministeren og udenrigsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
8	Spm. om, hvad de samlede omkostninger ved udstationeringen af det danske militære bidrag i Afghanistan forventes at blive i 2008, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
9	Spm. om det forøgede bidrag til det nuværende styrkebidrag, der

-
- forventes udsendt i fjerde kvartal 2007, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 10 Spm., om den nuværende situation i Helmandprovinsen gør det muligt at udsende et mindre bidrag på op til 40 personer i form af specialister, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 11 Spm. om ministerens kommentar til »de manglende markeder for alternative afgrøder« i Helmand, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 12 Spm. om ministerens kommentar til den kvindelige afghanske politikers udsagn omtalt i Information den 23. maj 2007, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 13 Spm. om ministerens holdning til den kvindelige afghanske politiker Malalai Joyas udsagn om, at »der sidder folk i parlamentet, som har op mod 65.000 civile drab på samvittigheden ...«, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 14 Spm. om, hvad forsvaret gør for at identificere dræbte i Afghanistan, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvordan ministeren forholder sig til den øverste chef for NATO's operation i Afghanistans, general Egon Ramms', udtalelser til Nyhedsavisen, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 16 Spm. om, hvad ministerens holdning er til nødvendigheden af et lovligt grundlag for invasionen af Afghanistan, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 17 Spm. om samarbejdet med provinsadministrationen for at gennemføre genopbygningsarbejdet i Helmand, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 18 Spm. om, hvilke projekter der allerede er iværksat i Helmand, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 19 Spm. om, hvordan regeringen vil sikre, at eksempelvis et luftangreb foretaget af amerikanerne under Enduring Freedom-operationen med mange civile tab ikke tilskrives ISAF-styrken, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 20 Spm. om, hvordan regeringen vil kontrollere, at lokale politikere og embedsmænd i den lokale magtstruktur, som ISAF-styrken skal beskytte, ikke selv er involveret i kriminelle aktiviteter, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 21 Spm. om genopbygningsarbejdet i Afghanistan, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 22 Spm. om genopbygningsarbejdet i Afghanistan, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå

- 23 Spm. om afbrænding af opiummarker i Afghanistan, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 24 Spm. om erstatning til pårørende til civile i Afghanistan, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå